

Lekcija 2

Zašto se ljudi ne slažu?

Na čemu se zasnivaju razlike?

Obrazovni ciljevi	Učenici mogu razmatrati razloge zašto ljudi imaju različita mišljenja o važnim pitanjima. Učenici mogu raspravljati o spornim pitanjima. Učenici mogu razmatrati koje su vrijednosti potrebne kako bi se podržala demokratska društva.
Učenički zadaci	Učenici izražavaju i brane svoje stavove o nizu pitanja. Učenici analiziraju izvore neslaganja u javno osporavanim pitanjima. Učenici razmišljaju o uticaju na njihove vlastite vrijednosti. Učenici pronalaze smjernice kako bi osnažili poštovanje za pluralizam i podržavanje kvalitetnog poštovanja i dijaloga o javnim pitanjima
Sredstva	Velike naljepnice za vježbu „četiri ugla“.
Metodi	Rasprava. Razmatranje. Kritičko razmišljanje. Zajedničko razvijanje prava.

Ključni pojam

Pluralizam:

Pluralizam postoji u društvima koja nemaju jedan zvanični skup interesa, vrijednosti ili vjerovanja. Građani imaju pravo na slobodu savjesti, vjeroispovijesti i izražavanja. Izuzetak od toga jeste da su gledišta koja ugrožavaju slobodu vjerovanja drugih ljudi protivzakonita i ne tolerišu se. Država u kojoj je dopuštena samo jedna vjera ili gdje se ne toleriše ni jedna vjera ne bi bila pluralistička.

Lekcija

Nastavnik traži od razreda da razmisli o sljedećim kontroverznim izjavama, jednoj po jednoj:

Slažete li se ili ne?

- Pogrešno je jesti životinje.
- Ako je učenik HIV pozitivan ne bi trebalo da bude u istom razredu sa zdravom djecom.
- Pacifiste ne bi trebalo primoravati da služe vojsku.
- Smrtnu kaznu treba ukinuti.
- Ženino mjesto je kod kuće.
- Djeca mlađa od 14 ne bi smjela raditi.
- Pušenje bi trebalo da bude zabranjeno u javnim zgradama.
- Ljudi bi trebalo da plaćaju više poreza.
- Sloboda govora nije dobra stvar.

Svaki ugao razreda je označen sljedećim:

U potpunosti se
slažem

Slažem se

Ne slažem se

U potpunosti se
ne slažem

Nastavnik čita svaku izjavu i traži od učenika da u skladu sa svojim stavovima o navedenim pitanjima odu u odgovarajući ugao razreda. Ako se ne mogu odlučiti, trebali bi da ostanu gdje jesu.

Kada učenici zauzmu svoja mjesta, nastavnik pita po nekoga iz sva četiri ugla da kaže zašto je izabrao to mjesto. U ovom dijelu ne bi trebalo dopustiti nikakvu raspravu. Zatim nastavnik pita sve učenike koji su promijenili svoje mišljenje da se prebace u drugi ugao, prema onome što su izjavili.

Nakon toga, nastavnik pita učenike koji se nijesu odlučili da pokušaju objasniti zašto se ne mogu odlučiti. Trebalo bi zapisati razloge neodlučnosti (na primjer, možda im treba još informacija, nije im jasno što to znači, vide razloge i za i protiv, itd.).

Vježba se ponavlja tri ili četiri puta s različitim izjavama. Nastavnik ne bi toliko trebalo da brine o raspravi o određenom pitanju koliko o tome da izdvoji razloge zašto ljudi imaju drugačije stavove.

U plenarnom dijelu nastavnik ističe da su neka pitanja proizvela prilično različite odgovore učenika. Nastavnik može uvesti pojam pluralizma i postaviti učenicima sljedeća pitanja, objašnjavajući da će im pomoći da razumiju zašto pluralizam postoji u društvu:

- Razmislite opet o pitanjima koja ste čuli. Koja su izazvala najsnažnije osjećaje? Zašto je to tako?
- Odakle dobijamo svoje ideje, vrijednosti i vjerovanja? (Ovo će pomoći učenicima da vide da su naše ideje kontroverzna pitanja koja mogu doći iz različitih izvora.)

Nastavnik zatim pita učenike do koje mjere na njih utiče sljedeće:

- ideje njihovih roditelja;
- ono što misle njihovi prijatelji;
- njihova vjera ili kultura;

- mediji, na primjer novine, TV, internet;
- nastavnici;
- sopstvena ličnost.

Učenici zatim rade individualno i slažu pojmove po važnosti u obliku piramide, gdje je najvažniji na vrhu, poput ovoga:

pojam

pojam pojam

pojam pojam pojam

Nastavnik kaže učenicima da uporede svoje piramide u parovima. Koje faktore cijeli razred smatra najvažnijima? To se može otkriti rangiranjem pojmova na sljedeći način: dajte pojmovima na vrhu šest bodova, pojmovima u sredini četiri boda i dajte pojmovima na dnu po dva boda. U grupama od četvoro učenici sabiraju bodove dodijeljene svakom pojmu. Uporedite rezultate svake grupe. Jesu li isti faktori bili na vrhu liste prioriteta?

Nastavnik objašnjava da se pluralizam razvija u slobodnom i otvorenom društvu. Međutim, ni jedno društvo ne može funkcionisati bez minimalnog nivoa zajedničkog dogovora njegovih pripadnika. Nastavnik traži od učenika da navedu neke vrijednosti ili pravila za koja misle da bi pomogla u prevazilaženju suprotstavljenjih vrijednosti ili interesa. Učenici bi mogli, na primjer, predložiti sljedeće:

- Poštovati mišljenje drugih ljudi.
- Pokušati se staviti u „tuđu kožu“.
- Zapamtiti da je razgovor bolji od tučnjave.
- Pokušati ne vrijeđati.
- Dati ljudima priliku da kažu što misle.

Ako se ljudi ne mogu dogovoriti, možda nam treba mehanizam poput glasanja kako bismo donijeli odluku.